

- [Umaci i prelievi](#)
 - [Jela s dipovima](#)
 - [Salatni prelievi](#)
 - [Umaci](#)
- [Zamrca](#)
 - [Kiselo](#)
 - [Slatko](#)
- [Horoskop](#)
- [Vodič](#)

Pretraži portal Dugo Selo...

IZRADA I ODRŽAVANJE INTERNET STRANICA

digitalni marketing

80% VAŠIH KLIJENATA SVOJU ODLUKU O VAMA DONOSI ONLINE

60% TROŠKOVA FINANCIRANO KROZ VAUČERE ZA DIGITALIZACIJU

Povijest tkana jedno stoljeće: Izabrane teme iz povijesti esperantskog pokreta - zaštićenog kulturnog dobra Republike Hrvatske (3)

[dugoselo.info/Vijesti - Hrvatska Kultura](http://dugoselo.info/Vijesti-Hrvatska-Kultura)

DugoSelo.INFO News Portal 02.10.2023.

Kroata Esperantisto - prvo hrvatsko glasilo (1909.-1911.)

Nakon objavljivanja prvog udžbenika esperanta, 26. srpnja 1887. godine, ideja međunarodnog jezika počela se širiti svijetom. Da projekt mladog lječnika Zamenhofa nije tek lir, koji će nestati za koju godinu poput drugih planskih jezika, potvrđuje činjenica kako se praktički od samog početka jezika razvija i esperantska kultura, poglavito ona pisana. Sam Zamenhof daje primjer i prevodi na esperanto, ali i sam piše.

Samo dvije godine nakon objavljivanja esperanta, u Nürnbergu se 1. rujna 1889. godine pojavio „probni“ broj glasila „La Esperantisto“. Prvi broj ovog međunarodnog glasila objavljen je 1. studenog. Jedan od suradnika ovog dvojezičnog glasila bio je i Zamenhof. U travnju 1895. objavljen je posljednji, 64. broj glasila. U prosincu iste godine u Upsali skupina entuzijasta pokreće mjesečnik „Lingvo Internacia“ koje je izlazilo do 1914. godine. Adresa uredništva se selila, a najduže je bila u Parizu.

U Bugarskoj se 1889. pojavljuje dvojezično glasilo „Mondlingvisto“, čija je povjest bila vrlo kratkog vijeka, te su objavljena svega tri broja. U isto vrijeme počinje izlaziti višjezično glasilo „Hannover Linguist“ (njemački, francuski, engleski, volapük i esperanto) s namjerom povezivanja prijatelja svjetskog jezika. No, i ovo glasilo imalo je kratak životni vijek. (Usp. Enciklopedio de Esperanto, str. 269).

Nacionalna esperantska glasila imaju svoj zamah početkom prošloga stoljeća. Ovdje ćemo nabrojati samo neke: „La belga sonorilo“ (1902.), „Bobema Esperantisto“ (1902.), „Ĉeĥski esperantist“ (1902.), „Svisa esperantisto“ (1903.), „Antaŭen esperantistoj“ (Peru, 1903.), „The British Esperantist“ (1905.), „Germana Esperantisto“ (1904.), „Pola Esperantisto“ (1906.), „Brazilo revuo esperantista“ (1907.), „Franca Esperantisto“ (1908.).

Neposredno prije održavanja prvog Svjetskog esperantskog kongresa u Boulogne sur Meer, počinje izlaziti glasilo „Esperanto“ koje i danas izlazi kao službeno glasilo Svjetskog esperantskog saveza.

Tih godina počinju izlaziti i stručna i tematska glasila, poput „Espero Katolika“ 1903. koje ove godine obilježava 120 godina postojanja.

U tom ozračju, 10. travnja 1909. godine u Zagrebu pod uredničkom palicom Danice Bedeković (1872.-1955.) počinje izlaziti mjesečnik „Kroata Esperantisto“, službeno glasilo Društva hrvatskih esperantista osnovanog 28. prosinca 1908., a registriranog 2. siječnja 1909.

ZAGREB, 10. APRIL 1909.		UNU NUMERO KOSTAS 25 HELEROJN.	UNUA JARO — NO. 1
<h1>KROATA ESPERANTISTO</h1>			
OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“			
MONATA		GAZETO.	
			
La „Kroata Esperantisto“ aperas la 15 ^a de ĉiu monato.		Reklamo:	
Abono:		1 pago K 25 $\frac{1}{4}$ pago K 7	
1 jaro (12 numeroj) K 3.—		$\frac{1}{4}$ „ „ 13 $\frac{1}{4}$ „ „ 4	
$\frac{1}{2}$ „ „ (6 numeroj) K 1.50		kun unufoja apero.	
por unuiganoj jara abono K 2.—		Por 7-12 anoncoj 25% rabato.	
		Po listo kaj interkonsento.	
Redakcio kaj Administracio:			
Trg Franje Josipa br. 19.			
Redaktoro: Danica de Bedeković.			
MIA ŜIPO.			
De <i>Petra Preradović.</i>			
Naŭu, naŭu ŝipo mia Pelu for la rem. Ne estante celo ia Donu ĝin vi mem.		Tien ĉi vin alportante La favora fort', Velstreĉante, rembatante Portu vin la sort'.	
Al la vento nun konfidu, Al la ondkurad' En estonton belan gvidu Vin la vojaĝad'!			
El la lingvo kroata esperantigis: <i>Mavro Špicer.</i>			
POZDRAV:		SALUTO.	
S ovim brojem našega društvenog glasila stupamo na polje aktivnoga vidljivog rada, svijesni, da naš list imade veliku zadaću i tešku dužnost. Isti treba da u jednu ruku širi Esperanto u Hrvatskoj, u drugu pak ruku treba da našu bogatu ali slabo poznatu književnost uvode u „Esperantiju“, u tajinstvenu zemlju, koja se ne nalazi niti na mjesecu, niti u svemiru, već u srcima svih Esperantista i u njihovim dušama.		Per tiu ĉi numero de nia unuigorgano ni marsas sur la kampon de aktiva, videbla agemo, konscie, ke nia gazeto havas grandegan taskon kaj gravegan devon. Unuflanke ĝi devas disvastigi Esperanton en Kroatujo, aliflanke enkonduki nian riĉan de malmulte konatan literaturon en Esperantujon, en tiun misteran landon, kiu ekzistas nek sur la luno, nek en la universo, sed en la koroj de ĉiuj Esperantistoj kaj en iliaj animoj.	
Kakogod se je prije dvije tisuće godina na nebu pojavila zvijezda, te čovečanstvo vodila u novu epohu: baš		Kiel antaŭ du miljaroj la stelo aperis sur la ĉielo, kaj gvidis la homaron en novan epokon: tiel same ankaŭ nia	

Naslovica prvoga broja „Kroata Esperantisto“

U dvojezičnom uvodniku čitamo: „S ovim brojem našega društvenog glasila stupamo na polje aktivnoga vidljivog rada, svijesni, da naš list imade veliku zadaću i tešku dužnost. Isti treba da u jednu ruku širi Esperanto u Hrvatskoj, a u drugu pak ruku treba da našu bogatu ali slabo poznatu književnost uvode u „Esperantiju“, u tajinstvenu zemlju, koja se ne nalazi niti na mjesecu, niti u svemiru, već u srcima svih Esperantista i u njihovim dušama.“

Na tom tragu, već u prvom broju u prijevodu prvog predsjednika Društva, *Mavre Špicera* objavljena je pjesma „Mia ŝipo“ (Moja lađa) *Petra Preradovića*. Špicer je preveo i objavio i pjesme *Ivana Trnskog*, *Ljudevita Gaja*, *Augusta Šenoa*, *Rudolfa Madjera* i *Jovana Hranilovića*. Prijevodom pjesama *Stanka Vraza* i *Petra Preradovića* je pridonio i *Slavoljub Jelić*. Također su objavljena i prva dva pjevanja epa „*Smrt Small-age Ĉengića*“ u prijevodu *Danice Bedeković* i *Ivana Stalzer*. Glasilo je donosilo druge prijevode, filjtone (posebno zanimljiv o *Plitvicama*, 2/1909.), crtice, te je obilovalo obavijestima o razvoju esperantskog pokreta u Hrvatskoj, kao i mozanstvu.

Naslovica drugoga broja od 15. svibnja donosi zanimljivo pismo: „*Naršava, 14.IV.1909. Redakciji Hrvatskoga Esperantista! Šaljem zvučnu hvalu za prvi broj hrvatskih novina, koje sam primio s veseljem. Želim Vašemu glasilu najbolji uspjeh i varda rastuću snagu i važnost. Vaš Dr. Zamenhof.*“

Od drugoga broja u glasilu se objavljuju i oglasi. Osim poticanja na učlanjenje i kupnju esperantsko-hrvatskog rječnika Danice Bedeković, čitateljstvo se pozvalo i na pretplatu inozemnih esperantskih glasila. Već u trećem broju nalazimo popis inozemnih esperantskih glasila koja su pristigla u redakciju „Kroata Esperantisto“ kao razmjena uz namsaku pretplate za zainteresirane, a iz broja u broj taj popis se povećavao. U oglasnom dijelu našlo se tu i ponešto praktičnih objava iz područja farmacije, kozmetike, domaćinstva.

Zanimljivo je primijetiti, da su i inozemna glasila objavljivala popise razmjene. Tako u glasilu „Dana Esperantisto“, br. 8/1909. u popisu glasila koje razmjenjuje i za koje se može pretplatiti nalazi se i „Kroata Esperantisto“:

Naše glasilo ipak nije mogao nositi samo entuzijazam. Prve godine, redovno je objavljeno devet brojeva, no već sljedeće na vidjelo dolaze problemi. Nakon prvih četiri broja, sljedeći je kao višebroj, 5-8, tiskan tek 28. studenoga. U uvodniku između ostaloga čitamo: „*Podulja pauza, otkako smo izdali posljednji broj našega organa, zabrinula je i preko mjere mnogobrojne naše prijatelje. Dokaz su tome česti dopisi i upiti koji su stizali sa svih strana na uredništvo. Samu tu činjenicu koja ne je nedvoumno uvjerila, kako interes za našu ideju postaje od dana u dan sve jači življi, sve intenzivniji, bilježili bismo s osobitom radošću, kad nas ne bi pritom kao neki kobni memento opominjala misao, da je nehaj i gđjskojega od naših prijatelja pripomogao, da je došlo do kobne, žalosne činjenice. Moramo nažalost reći, da se tu i tamo nije ni polazilo dalje od običnoga interesa, što bi konkretnije i u praci značilo da se list primaao a nije plaćao.*“

U sljedećem broju od prosinca 1910. čitamo zahvalu na potporu, a uredništvo ponosno ističe kako su poznati inozemni esperantisti ponudili suradnju. K tome, „*najbolji esperantski časopisi - među inima Lingvo internacia - preštampali su članke iz našega lista, većina listova preporučila je svojim čitateljima da se pretplate i na naš list, čuveni časopis „Revo“ nazivlje naš list 'tre interesa' (jako zanimljiv) i 'tre bona' (jako dobar) u jednome... a sam Zamenhof pozdravlja nas napose sa kongresa u Washingtonu. Sve ove simpatije, što ih nama hrvatskim esperantistima iskazuju sumišljenici čitavoga svijeta sokole naz, da ne sustanemo u teškoj borbi.*“

Nažalost, svi naponi, pa i spomenute potpore inozemnih esperantista, nisu mogle „održati“ na životu glasilo. Objavljena su još samo dva broja u 1911. Od travnja 1909. do veljače 1911. objavljeno je ukupno 23 broja, od toga u 1909. devet brojeva (od čega jedan dvobroj), u 1910. 12 brojeva (dva puta četverbroj), te u 1911. već spomenuta dva. Za primijetiti je, kako je i rad Društva hrvatskih esperantista počeo zamirati upravo te godine.

Spomenuta je razmjena našeg glasila s inozemnima. No, primjerci su dostavljani i drugim domaćim uredništvima, a neka od njih su o tome inještavala na stranicama svojih izdanja (v. Banovac, br. 25/1909.)

Možemo zaključiti, kako je unatoč kratkom izlaženju, glasilo „Kroata Esperantisto“ ravnopravno stajalo uz esperantska glasila koja su objavljivala diljem svijeta. Od početka do kraja ispunio je svoj zadatak širiti esperanto u Hrvatskoj, te preko esperanta svijetu približiti našu književnost.

Svi zainteresirani mogu pogledati brojeve „Kroata Esperantisto“ 1/1909-2/1911 na portalu Austrijske nacionalne knjižnice, sekcija „Esperantski muzej i zbirka Planskih jezika“ (Esperantomuzeo kaj Kolekto por Planlingvoj de la Aŭstria Nacia Biblioteko): <https://mallouge.net/kroataesp...>

O 80. obljetnici početka izlaženja prvoga esperantskog glasila u Hrvatskoj, 15. prosinca 1989. godine zagrebački esperantisti postavili su spomen-ploču na zgradi (Tomislavov trg 21) gdje je bilo prvo uredništvo „Kroata Esperantisto“. Ova spomen-ploča uvrštena je na listu „ZEO - Zamenhofaj objektoj“ na kojoj se nalaze podaci o javnim obilježjima vezanima uz esperanto: spomenicima, spomen-pločama, ulicama, objektima i sl.

Napisala: Marija Belošević

Fotografija: Spomen-ploča na Tomislavov trgu 21., foto: Marija Belošević, 1.10.2023.

Tekst objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Prvi puta objavljeno na dugoselo.info

- **POVEZNICE:**
[Kroata Esperantisto](#)
[Danica Bedeković](#)
[Društvo hrvatskih esperantista](#)
[Mavo Špicer](#)

- **PODIJELITE:**

• [Share](#) [Tweet](#) [Email](#) [Share](#) [Share](#)

Prethodna vijest

[Toma Zdelarić iz Lupoglava - prvi hrvatski susovac](#)

Sljedeća vijest

[Povodom Međunarodnog dana životinja Pet centar slavi 25 godina prijateljstva i posvećenosti voljenim kućnim ljubimcima u Hrvatskoj s Nozom Arkom](#)

[DugoSelo.INFO News Portal](#)

News portal DugoSelo.INFO je dnevni news servis s vijestima iz Dugog Sela, općina Brckovljani i Rugvica, Zagrebačke županije, Hrvatske i svijeta. Vijesti, aktualnosti, događanja, najave, politika, kultura, obrazovanje, sport, gospodarstvo...

Vijesti iz Dugog Sela - Obavijesti